

Інна ТИНСЬКА

Тернопільський національний економічний університет

Ірина СПІЛЬНИК

кандидат економічних наук,

доцент кафедри економічного аналізу і статистики,

Тернопільський національний економічний університет

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ І ПРОБЛЕМИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

Окреслено поняття фінансової звітності, розглянуто її склад та вказано на актуальність дослідження

інформаційної бази фінансового аналізу з метою наближення до принципів Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

Ключові слова: фінансовий аналіз, управлінські рішення, інформаційне забезпечення, інформація, фінансова звітність, форми звітності, П(С)БО, МСФЗ.

У міру формування в Україні ринкового середовища неминуче зростає роль фінансового аналізу з метою обґрунтування фінансових рішень, пов'язаних з режимом ефективного функціонування суб'єктів господарювання, учасників ринку цінних паперів, зокрема емітентів, інвесторів, інвестиційних посередників, фондових бірж. Відповідно до мети суб'єкта аналізу його предметом є стан розвитку об'єкта дослідження та на основі встановлення властивих причинно-наслідкових зв'язків можливі варіанти управлінських рішень, що спрямовані на оптимізацію власної тактики і стратегії з метою отримання певного позитивного результату.

При цьому загострюється потреба в достовірній інформації про сфери прикладання коштів і надійність емітентів цінних паперів, потенційних позичальників, партнерів тощо з метою зниження невизначеності, послаблення впливу суб'єктивних факторів та підвищення якості управлінських та інвестиційних рішень.

Найважливішим джерелом інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства є фінансова звітність. Вона є першим та найважливішим офіційним документом для оцінки вартості бізнесу. Якісна і добре продумана звітність надає набагато більше інформації, ніж просто числову суму у підсумковому рядку. Вона формує дані, які можуть підвищити впевненість у прийнятті управлінських рішень, стати основою для формування моделі беззбиткової підприємницької діяльності та аналізу різних сценаріїв розвитку подій у комерційному секторі економіки. Система фінансової звітності формує основу для визначення основних показників ефективності, які в майбутньому дозволять виявити і попередити певні проблеми та створити інформаційну базу для виявлення тенденцій розвитку бізнесу.

Складання фінансової звітності на сьогодні для України є складним і суперечливим питанням, особливо в умовах зближення з європейськими країнами та

Левіцька С., Пантелеев В. та інші.

Метою статті є висвітлення поняття та складу фінансової звітності українських підприємств, її вплив на процес прийняття управлінських рішень і ведення ефективних комунікацій у сфері бізнесу, ступінь відповідності міжнародним стандартам та завдання гармонізації.

Змістовність аналізу, його глибина і повнота врахування всіх факторів, які впливають на стан об'єкта вивчення, значною мірою визначаються станом інформаційного забезпечення. Проведений аналіз публікацій дає змогу стверджувати, що інформаційне забезпечення фінансового аналізу - це система даних і способи їх опрацювання, що дозволяють вивчити реальний стан об'єкта управління, виміряти вплив факторів, які його визначають, а також виявити можливості здійснення управлінських дій [2, 63].

Відповідно до цього, придатність інформації для прийняття рішень залежить від її відповідності наступним вимогам: державна регламентація; практичність інформації; своєчасність подання; зіставність показників; доступність і гласність; раціональність; обов'язковість подання; вірогідність; методологічна єдність розрахунків показників; дієвість [1, 156].

Потреби фінансового аналізу забезпечуються нормативно-довідковими, плановими та обліковими інформаційними ресурсами. Комплексне їх використання забезпечує оцінку діяльності підприємства в динаміці, рівня виконання плану, обґрунтованості планових показників та діагностику досягнення нормативного сценарію господарювання.

Основною складовою інформаційного забезпечення фінансового аналізу є фінансова звітність. Розглянемо більш детально це поняття, проаналізувавши його трактування вітчизняними вченими, та спробуємо порівняти із визначенням, яке дається Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ).

У Законі України "Про бухгалтерський облік" а

фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період [12].

У точках зору з приводу фінансової звітності окремих авторів існують деякі розбіжності, своєрідно акцентовані окремі характерні її аспекти. Так, Н.Чабанова не розмежовує поняття фінансової та бухгалтерської звітності. Цікавим є визначення А.Малишкіна, який вважає, що фінансові звіти є своєрідними інформаційними моделями господарюючих суб'єктів [3, с. 19]. Автори Л. Волинець та В. Терехова стверджують, що фінансова звітність є структуровано поданою інформацією про фінансовий стан та фінансові результати діяльності підприємства [3, с. 20].

Якщо звернутися до Міжнародних стандартів фінансової звітності, то під нею розуміються фінансові звіти загального призначення. Таким чином, з вищенаведених визначень випливає, що фінансова

звітність – це система узагальнюючих показників бухгалтерського обліку, структурованих у формі звітності, які надають користувачам інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів та зміни у власному капіталі підприємства за звітний період для прийняття ними відповідних рішень.

Згідно із П(С)БО при складанні фінансової звітності застосовують наступні принципи: принцип безперервності; принцип автономності; принцип нарахування та відповідності доходів і витрат; принцип послідовності; принцип повного висвітлення; принцип обачності; принцип періодичності; принцип історичної собівартості; принцип превалювання сутності над формою [12].

Порівнюючи ці принципи із основоположними характеристиками МСФЗ стає зрозуміло, що існують певні відмінності термінологічного характеру, а також у розбіжності у складі принципів (таблиця 1).

Таблиця 1. Принципи фінансової звітності за П(С)БО і основоположні характеристики звітів за МСФЗ 1 [10, с. 47]

Принципи та основоположна характеристика	П(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"	МСФЗ 1 "Подання фінансових звітів"
Безперервність	+	+
Нарахування і відповідність доходів і витрат	+	-
Нарахування в бухгалтерському обліку	-	+
Послідовність	+	+
Періодичність	+	+
Повне висвітлення	+	-
Суттєвість та об'єднання	-	+
Обачність	+	-
Автономність	+	-
Превалювання сутності над формою	+	-
Єдиний грошовий вимірник	+	-
Історична (фактична) собівартість	+	-
Достовірне подання та відповідність МСФЗ	-	+
Згортання	-	+
Порівняльна інформація	-	+

У процесі підготовки фінансової звітності виділяють наступні етапи [4, с. 5]:

- закриття рахунків доходів і витрат;
- визначення чистого фінансового результату звітного періоду.
- визначення залишків на рахунках активів і зобов'язань.
- підтвердження залишків на рахунках активів і зобов'язань за даними інвентаризації.
- складання звіту про фінансові результати.

Слід наголосити, що національні П(С)БО передбачають конкретно встановлені форми фінансової звітності, коли міжнародні стандарти лише встановлюють склад інформації, яка повинна відображатися у звітності.

Як додаток до Приміток для підприємств усіх форм власності, які повинні оприлюднювати річну фінансову звітність, потрібно подавати форму №6 "Інформація за сегментами". Ще одним нововведенням до приміток є форма №7 "Розрахунок податкових різниць за даними

- складання балансу.
- складання звіту про власний капітал.
- складання звіту про рух грошових коштів.
- складання приміток.
- перевірка узгодженості показників звітності.

За міжнародними та національними стандартами передбачено складання звітності за елементами: активи, капітал, зобов'язання, доходи і витрати.

бухгалтерського обліку", яку, починаючи з 2007 року, подають юридичні особи, що є платниками податку на прибуток підприємства.

Основним документом фінансової звітності є Баланс, який складається на основі П(С)БО № 2. У цьому стандарті визначено зміст і форму балансу та загальні вимоги до розкриття його окремих статей. Баланс сформовано в горизонтальному одноступеневому

Таблиця 2. Характеристика інформації фінансової звітності [4, с. 11]

№ з/п	Звітна форма	Характеристика
1.	Баланс	Відображає наявність активів, зобов'язань і капіталу на певну дату. За різницею в показниках балансу на початок і кінець звітного періоду характеризують зміну

с.

10. Пасько О. Глобальна конвергенція стандартів фінансової звітності: стан та перспективи. [Текст] / О. В. Пасько // Облік і фінанси АПК. – 2010. - №10. – С.45-50.
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", затв. Наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99р. №87, із змінами та доповненнями. [Текст].
12. Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [Електронний ресурс] // Верховна рада України. Офіційний веб-сайт. Режим доступу: http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=36701
13. Фінансова звітність [Електронний ресурс]Режим доступу: <http://www.finreporting.com.ua>.

РЕЗЮМЕ

Тинская Инна, Спильник Ирина

Информационное обеспечение финансового анализа и проблемы его совершенствования

Исследовано понятие финансовой отчетности, рассмотрен ее состав и указано на актуальность исследования информационной базы финансового анализа с целью приближения к принципам Международных стандартов финансовой отчетности (МСФО).

RESUME

Tynska Inna, Spilnyk Iryna

Informative providing of financial analysis and problems of its perfection

Notion of the financial reporting is explored, its context is considered and informative base of financial analysis with the purpose of approaching to principles of the International standards of the financial statement research actuality is indicated.

Стаття надійшла до редакції 14.04.2011 р.